

Tütün Kullanımına İlişkin Veriler

- Türkiye, sigara kullanan kişi sayısı bakımından dünyada 7. sırada yer almaktadır.
- Türkiye’de erkeklerin % 50,6’sı, kadınların % 16,6’sı, genelde ise 18 yaş üstü her 3 kişiden biri (% 33,4) sigara kullanmaktadır.
- Ne yazık ki son 40 yılda sigaraya başlama yaşı küçük yaşlara düşmüştür. 1950’li yıllarda sigara içme yaşı 18 iken, günümüzde sigaraya başlama yaşı 12 – 14’tür.
- Küresel Gençlik Tütün Araştırması 2003 (GYTS) verilerine göre 13–15 yaş grubu öğrenciler arasında sigara kullananların oranı % 9,1’dir. Aynı araştırma, her üç öğrenciden birinin sigarayı en az bir kez denediğini ortaya koymuştur.
- İlk sigara deneyimlerine erken yaşta başlayan gençlerin düzenli sigara kullanıcısı olma ihtimalleri daha yüksek, sigarayı bırakma ihtimalleri de daha düşüktür. Sigarayı bir kez deneyen 4 kişinin 3 tanesi sigara bağımlısı haline gelmektedir.
- Sigaranın ülkemiz insanlarına getirdiği mali yük yılda yaklaşık 25 milyar TL’dir.

Dünyada ve Ülkemizde Sigara Tüketimi

Günümüzde dünyada **1,3** milyar kişi sigara içmektedir ve sigara içenlerin % 80’i gelişmekte olan ülkelerde yer almaktadır. Gerekli önlemler alınmadığı takdirde bu sayı 2025 yılında 1,7 milyarı aşacaktır.

Tütün, kullananların yaklaşık yarısını öldüren bir üründür ve ortalama 15 yıl erken ölüme yol açmaktadır. Halen dünya genelinde her 10 ölümden bir tanesi tütün kullanımından olmaktadır. Her yıl ortalama 5,4 milyon kişi sigara kullanımının neden olduğu sağlık sorunları yüzünden ölmektedir. Acil önlemler alınmadığı takdirde 2030 yılına gelindiğinde tütün kullanımı nedeniyle ölen kişi sayısı 8 milyonu geçecektir ve bu ölümlerin %70’i gelişmekte olan ülkelerde olacaktır. Benzer şekilde Türkiye’de her 6 dakikada bir kişi, günde 275, yılda ise en az 100,000 kişi tütüne bağlı hastalıklar nedeniyle hayatını kaybetmektedir.

PASİF İÇİCİLİK

Pasif içicilik, başkasının içtiği sigara ve diğer tütün ürünlerinin dumanına istemeden maruz kalmaktır. Sigara dumanına maruz kalmanın güvenli bir eşik düzeyi yoktur. Dünya Sağlık Örgütü’nün tahminlerine göre, 700 milyon çocuk yani dünyadaki çocukların yansı sigara dumanına istemeden maruz kalmaktadır. Başkalarının tütürdüğü ve çocukların, hamilelerin ve diğer içmeyenlerin soluduğu sigara dumanındaki bu maddelerin en az 81’inin kanser yapıcı ve zehirli olduğu bilinmektedir.

Bugünkü sigara içme oranları aynı şekilde devam ettiği takdirde halen hayatta olan 250 milyon çocuk ileride sigara dumanına pasif olarak maruz kalma nedeniyle ölecektir.

Kapsamlı sigara yasakları çeşitli ülkelerde çok başarılı şekilde uygulanmaktadır. Amerikan halkının yaklaşık yansı ve Kanada halkının %90’ı, İrlanda, Norveç, Yeni Zelanda, İtalya, Fransa, Uruguay, Nijer, Singapur gibi birçok ülke halklarının tamamı sigarasız alanlarda ve sigarasız işyerlerinde yaşamaktadır.

Bilimsel araştırmalara göre çok güçlü klimalarla bile yapılan havalandırma kapalı alanlarda pasif solumanın sağlığa zararlarını önlememektedir. Etkili korunmanın tek yolu, insanların kapalı ortamda sigara dumanına pasif olarak maruz kalmalarını önlemektir.

Sigara dumanı çocuklarda ani bebek ölümleri, orta kulak ve solunum sistemi enfeksiyonları ile süregelen öksürüğün görülme sıklığını artırmaktadır. Ayrıca astım hastalığının gidişatını da kötüleştirmektedir. Anne karnında sigara dumanına maruz kalan bebekler ise düşük doğum ağırlıklı olarak doğmakta ve erişkin çağda akciğer ile ilgili rahatsızlıklara daha fazla yakalanmaktadır. Ayrıca sigara dumanına maruz kalma, akciğer kanseri riskini %30 artırmaktadır.

TÜRKİYE'DE TÜTÜNLE MÜCADELE ÇALIŞMALARI

Tütünle mücadelede ilk uluslararası anlaşma olan "Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi"nin (TKÇS) 21 Mayıs 2003 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü'nün 56. Dünya Sağlık Asamblesinde kabul edilmiştir.

Bu sözleşme 28 Nisan 2004 tarihinde ülkemiz tarafından imzalanmış ve Resmi Gazetede de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz sözleşmeyi imzalayan 43. ülkedir. Şubat 2009 tarihi itibarıyla TKÇS'yi 168 ülke imzalamış, 164 ülke de taraf olmuştur.

TKÇS'nin imzalanması ile birlikte ülkemizdeki tütün kontrolüne yönelik çalışmalar ivme kazanmıştır. 130'a yakın uzmanın katılımı ve ilgili Bakanlıklar, Üniversiteler ve Sivil Toplum Örgütleri gibi paydaşların işbirliği ile hazırlanan "**Ulusal Tütün Kontrol Programı**" 7 Ekim 2006 tarihinde Başbakanlık Genelgesi olarak yayımlanmıştır.

Ulusal Tütün Kontrol Programının uygulanması için illerde, 2007 yılından itibaren "**İl Tütün Kontrol Kurulları**" oluşturulmuş, yerel düzeydeki her türlü tütün mücadele etkinliklerinin yürütülmesi için görevlendirilmiştir.

Tütünle Mücadelede rol alan kamu kurum ve kuruluşlarının belirlendiği "**Ulusal Tütün Kontrol Programı Eylem Planı 2008-2012**" hazırlanmıştır.

Sigarasız bir dünya için kararlı ve hızlı bir mücadele gerekmektedir. Dünyadaki gelişmiş ülkeler, vatandaşlarını sigaranın zararlarından koruyan yasaları, başarıyla uygulamaya koymaktadırlar. Bu kapsamda ülkemizde 1996 yılında yürürlüğe girmiş olan 4207 Sayılı "Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun" çok önemli bir gelişmedir.

3 Ocak 2008 tarihinde 5727 sayılı "Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" TBMM'de kabul edilmiştir. Bu Kanunla ülkemiz, tütün kontrolü konusunda yasal düzenlemesi olan sayılı ülkeler arasına girmiş, hatta liderlik yapar hale gelmiştir.

Söz konusu Kanunun özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün ürünlerinin tüketilmemesi ile ilgili hükmü 19 Temmuz 2009 tarihinde yürürlüğe girecektir. Diğer tüm kapalı alanlar ile ilgili hükümler ise 19 Mayıs 2008 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Yeni yasa, çalışanlara ve halkımıza dumansız hava soluma hakkını vermek üzere yani istemsiz sigara dumanının zararlı etkilerinden korumak için hazırlanmıştır. Çünkü tehlike sadece sigara içicileri ile sınırlı değildir.

4207 sayılı yasadaki bu yenilik ile yüz binlerce kişinin sağlığının korunması, kapalı alanların herkesin rahatlıkla çalışabileceği ve ziyaret edebileceği Dumansız Hava Sahaları olması amaçlanmaktadır.

GRAFİK 1: TÜRKİYE'DE 18 YAŞ VE ÜZERİNDE SİGARA KULLANIM ORANLARI (%)

